(כא) מְבַטְּלוֹ, וְכוֹפֶה עָלָיו כְּלִי עַד מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב, וּמְבַעֲרוֹ: ו ט״אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר הֶחָמֵץ בַּבַּיִת אַחַר סְעוּדַת שַׁחֲרִית, (כב) צָרִיךְ לְבַטֵּל הֶחָמֵץ כְּדָרְכּוֹ שֶׁהוּא מְבַטֵּל בְּשְׁאָר שָׁנִים: ז ׳הַהוֹלֵךְ בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לִדְבַר מִצְוָה, (כג) * לְמוּל אָת בְּנוֹ אוֹ לֶאֱכֹל (כד) * סְעוּדָת (ז) אֵרוּסִין (כה) בְּבֵית (מ) חְמִיו, (כו) וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָמֵץ בְּבֵיתוֹ, אִם יָכוֹל לַחֲזֹר לְבֵיתוֹ וּלְבַעֵר וְלַחֲזֹר לְמְצְוָתוֹ, (כז) יַחֲזֹר וִיבַעֵר, (כח) וְאִם לָאו, (ט) (כט) יְבַטְּלֶנּוּ בְּלִבּוֹ. כ״וְאִם הָיָה הוֹלֵךְ * לְהַצִּיל מִן הַנָּהָר וּמִן הַדְּלֵקָה וּמֵהַמַּפֹּלֶת וּמִיַּד הָאֹנֶס, יְבַטְּלֶנּוּ בְּלִבּוֹ וְלֹא יַחֲזֹר

ט בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומש״כ וביומו). י מִשְׁנָה מ״ט (ע״א). כ שָׁם בַּמִּשְׁנָה.

בְּאֵר הֵיטֵב

מֵיחָד, צָרִיךְ לָתֵת בְּשַׁבָּת בְּמַתָּנָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי הַחָדָר עִם מִסְּירַת הַמַּפְתֵּחַ, וְאִפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ מְכִירָה גְּמוּרָה גַּם כֵּן שְׁרֵי כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה רַק לְנַצֵּל מֵאִסּוּר חָמֵץ. חק יַעֲקֹב (סק״ח) עַיֵּן שָׁם: ז (ז) **אֵרוּסִין**. הֵיינוּ אִם אֵרַס בְּעָרֵב שַׁבָּת אֲז מַתָּר גַּם כֵּן לְצֹרֶךְ סְעוּדָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם אֵרַס קֹדֶם אִסּוּר לְצֹרֶךְ סְעוּדָה בְּעָרֵב שַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן רמ״ט סָעִיף ב׳. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט). וְהוּא הַדִּין סְעוּדָה שֶׁל סִבְלוֹנוֹת אוֹ סְעוּדַת קִנּוּיִן שֶׁעוֹשִׂין עַכְשָׁו בְּשַׁעַת הַשִּׁדּוּכִין גַּם כֵּן מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְחק יַעֲקֹב (סק״י). וְעַיֵּן בְּחַוּוֹת יָאִיר סִימָן ע׳ שֶׁהָאֲרִיךְ לְבָאֵר אֵיזֶה דָּבָר מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה, וּבְסוֹף הַתְּשׁוּבָה כָּתַב וּמַה שֶּׁעוֹשִׂין סְעוּדָה אַחַר כְּתִיבַת הַתְּנָאִים שֶׁקּוֹרִין קְנָס מא״ל, וַדַּאי לֹא מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה עַיֵּן שָׁם: (מ) **חְמִיו**. לָאו דַּוְקָא הֶחָתָן עַצְמוֹ, אֶלָּא דְּהוּא הַדִּין לְאַחֵר שֶׁהוֹלֵךְ לִסְעוּדַת מִצְוָה. אַחֲרוֹנִים. [וְחק יַעֲקֹב (ס״ק יא) הָעֶלָּה דְּוַקָא חָתָן וְלֹא אַחֵר, דְּהָא אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוֹלֵךְ אֵצֶל רַבּוֹ חוֹזֵר]: (ט) **יְבַטְּלֶנּוּ**. וְאִם הוּא אַחַר זְמַן הַבִּעוּר דְּאָז אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטְּלוֹ, חוֹזֵר וּמְבַעֵר, וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י וְחק יַעֲקֹב (סק״כ). וְעַיֵּן בְּחַוּוֹת יָאִיר סִימָן ע׳ שֶׁהָאֲרִיךְ לְבָאֵר אֵיזֶה דָּבָר מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה, וּבְסוֹף הַתְּשׁוּבָה כָּתַב וּמַה שֶּׁעוֹשִׂין סְעוּדָה אַחַר תְּכִיבַת הַתְּנָאִים שֶׁקּוֹרִין קְנָס מא״ל, וַדַּאי לֹא מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה עַיֵּן שָׁם: (מ) **חְמִיו**. לָאו דַּוְקָא הֶחָתָן עַצְמוֹ, אֶלָּא דְּהוּא הַדִּין לְאַחֵר שֶׁהוֹלֵךְ לִסְעוּדַת מִצְוָה. אַחֲרוֹנִים. [וְחק יַעֲקֹב (ס״ק יא) הָעֶלָּה דְּוַקָא חָתָן וְלֹא אַחֵר, דְּהָא אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוֹלֵךְ אֵצֶל רַבּוֹ חוֹזֵר]: (ט) **יְבַטְּלֶנּוּ**. וְאִם הוּא אַחַר זְמַן הַבִּעוּר דְּאָז אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטְּלוֹ, חוֹזֵר וּמְבַעֵר, וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י וְחק

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים עַל זֶה וְדַעְתָּם דְּמִכִּירָה אָסוּר בְּכָל גַּוָּנֵי, אֲפִלּוּ (יג) אֵינוֹ לוֹקֵחַ מָעוֹת מִמֶּנּוּ כְּלָל אֶלָּא קוֹצֵץ עִמּוֹ סְכוּם הַמֻּקָּח, אוֹ מוֹכְרוֹ לוֹ כַּשַּׁעַר שֶׁבַּשּׁוּק בְּלִי קְצִיצַת סְכוּם הַמֻּקָּח, וּמַקָּנֶה לוֹ הֶחָמֵץ בְּאֶחָד מִדְּרָכֵי הַקִּנְיָה, אַף עַל פִּי שֶׁמְּכִירָה זוֹ הִיא לְצֹרֶךְ מִצְוַת בִּעוּר חָמֵץ, לֹא הִתִּירוּ חֲכָמִים בְּשַׁבָּת מֻקָּח וּמִמְכָּר גָּמוּר אֲפִלּוּ לְצֹרֶךְ מִצְוָה, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ש״ו סָעִיף ו׳ עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: ה (כא) **מְבַטְּלוֹ וְכוֹפֶה וְכוּ׳**. וּמֵיְרֵי (יג) דְּלֵית כּוּתִי אוֹ כֹּלָם לְתִנּוֹ לוֹ, דְּאִי לָאו הָכִי אַף שֶׁכְּבָר עָבְרוּ אַרְבַּע שָׁעוֹת וְעוֹמֵד בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית יְטַלְטְלוֹ וְיִתֵּן לָהֶם, (יד) וְכֵן מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ וּלְהַשְׁלִיכוֹ לְבֵית הַכִּפֵּא אִם יֵשׁ לוֹ בֵּית הַכִּפֵּא בַּחֲצֵרוֹ. וְאִם נִשְׁתַּהֶה עַד שָׁעָה שִׁשִּׁית דְּאָז אָסוּר בַּהֲנָאָה וְאָסוּר בְּטִלְטוּל, אֲפִלּוּ הָכִי (טו) שָׁרֵי עַל יְדֵי עַכּו״ם שֶׁיְּזַרְקוֹ בַּנָּהָר אוֹ לְבֵית הַכִּפֵּא: ו (כב) **צָרִיךְ לְבַטֵּל הֶחָמֵץ כְּדַרְכּוֹ וְכוּ׳**. הֵינוּ בְּסוֹף שָׁעָה חֲמִישִׁית, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן תל״ד סָעִיף ג׳) [ב׳]. וַאֲפִלּוּ (טז) אִם כְּבָר בִּטֵּל מֵאֶתְמוֹל, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן י׳ עַיֵּן שָׁם: ז (כג) **לָמוּל אֶת בְּנוֹ**. א]וְלִסְעֻדַּת (יז) בְּרִית מִילָה, מַשְׁמַע דְּלֹא מִקְּרֵי מִצְוָה לְעִנְיָן זֶה לְבַטֵּל מִצְוַת בִּעוּר: (כד) **סְעוּדַת אֵרוּסִין**. וְהוּא הַדִּין (יח) סְעוּדָה שֶׁעוֹשִׂין בְּשָׁעָה שֶׁהַכַּלָּה מְקֻבֶּלֶת סִבְלוֹנוֹת. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (יט) דְּהוּא הַדִּין בִּזְמַנֵּנוּ כְּשֶׁעוֹשִׂין סְעוּדָה בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים גַּם כֵּן מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה: (כה) **בְּבֵית חְמִיו**. מַשְׁמַע דְּדַוְקָא (כ) בְּחָתָן עַצְמוֹ מֵיְרֵי, (כא) ב]וְיֵשׁ שֶׁמְּקִלִּין גַּם כֵּן בְּאַחַר אִם קְרוֹבִי לְסְעוּדַת אֵרוּסִין: (כו) **וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָמֵץ**. וְהוּא הַדִּין אִם מִסְתַּפֵּק שָׁמָּא יֵשׁ לוֹ חָמֵץ [מַחְדּוּשֵׁי מַהַרְ״ם חֲלַאוָה], וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים: (כז) **יַחֲזֹר וִיבַעֵר**. מַאַחַר שֶׁלֹּא יִתְבַּטֵּל הַמִּצְוָה עַל יְדֵי הַבִּעוּר, יְקַיֵּם שְׁנֵיהֶם, וּמַשְׁמַע דְּמִצְוַת בִּעוּר קוֹדֶמֶת: (כח) **וְאִם לָאו וְכוּ׳**. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאִם יַחֲזֹר וְיִשְׁתַּהֶא אוֹדוֹת הַבִּעוּר (כג) לֹא יִשָּׁאֵר לוֹ זְמַן בְּיוֹם לַעֲשׂוֹת הַמִּלְוָה אוֹ הַסְּעוּדָה: (כט) **יְבַטְּלֶנּוּ בְּלִבּוֹ**. בְּמָקוֹם שֶׁהוּא, שֶׁהֲרֵי אַחַר הַבִּטּוּל אֵין צָרִיךְ לְבַעֲרוֹ אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, וּבְמָקוֹם מִצְוָה הֶעֱמִידוּ חֲכָמִים עַל דִּין תּוֹרָה. וּמֵיְרֵי שֶׁהוּא עֲדַיִן בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית שֶׁיָּכוֹל לְבַטֵּל, (כג) אֲבָל אִי קָאֵי כְּבָר בְּשָׁעָה שִׁשִּׁית עַל כָּרְחוֹ יַחֲזֹר לְבַעֵר, שֶׁהֲרֵי אָז אֵינוֹ בְּרְשׁוּתוֹ לְבַטֵּל, וְאַף עַל גַּב דְּעַל יְדֵי זֶה יִתְבַּטֵּל מִצְוַת מִילָה, עֲשֵׂה דְּ׳תַּשְׁבִּיתוּ׳ חָמִיר טְפֵי בְּכָל רָגַע, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמִילָה וְאִינָךְ. (כה) אֲכָל אִם

בְּאוּר הֲלָכָה

הַפֹּת אֵין לוֹ תַּקָּנָה לֶאֱכֹל. עַיֵּן שָׁם בְּסָעִיף קָטָן ח׳, **וְהוּא הֲבִיא בְּשָׁם תְּשׁוּבַת פְּנִים מְאִירוֹת** (ח״ב סי׳ צז) **לְהַקֵּל עַיֵּן שָׁם, וְכִדְבָרָיו מָצָאתִי בְּסֵפֶר בִּגְדֵי יֶשַׁע בְּסִימָן תק״ו** (סק״ה) **וּבְנְתִיב חַיִּים שָׁם** (מגא״ב סק״ח) **וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר, וְכֻלָּם מְסַכִּימִים שֶׁבְּמָקוֹם הַדְּחַק יָכוֹל לְהַפְרִישׁ אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת בְּחַלַּת חוּץ לָאָרֶץ, וְהַחַלָּה יִתֵּן לְכֹהֵן קָטָן פָּחוֹת מִבֶּן שֵׁשׁ שָׁנִים אוֹ לְגָדוֹל שֶׁטָּבַל לִקְרִיו**, וְעַיֵּן שָׁם עוֹד בְּנְתִיב חַיִּים וּבִיבִי אַפְרַיִם מַה שֶּׁכָּתַב עוֹד בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים שָׁם. וְאַף שֶׁהָרַבֶּה אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְהַלָּכָה [עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וּבְחק יַעֲקֹב (סי׳ תנז סק״ט) וּבְחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ב) וְהַגְּרַ״ז (סי״ב) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין ער״פ שחל להיות בשבת סי״ז) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכט סי״א)], **מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְסָמֹךְ עַל הַגְּדוֹלִים הַנִּ״ל לְהַקֵּל כְּשֶׁאֵין לוֹ פַּת אַחֵר לֶאֱכֹל** וְשֶׁלֹּא לְבַטֵּל עֹנֶג שַׁבָּת דְּחִיּוּבוֹ בְּפַת.

ז * **לָמוּל אֶת בְּנוֹ. פְּשׁוּט הוּא דְּהוּא הַדִּין אִם הוֹלֵךְ לָמוּל בֶּן חֲבֵרוֹ אִם הָאָב אֵינוֹ יָכוֹל בְּעַצְמוֹ**, שֶׁהֲרֵי הַחִיּוּב הוּא אַז עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, **וְכֵן בְּרַמַּב״ם** פֶּרֶק ג׳ (ה״ט) **לֹא נִזְכַּר כְּלָל הוֹלֵךְ לָמוּל אֶלָּא לַעֲשׂוֹת מִצְוָה** עַיֵּן שָׁם:

* **סְעוּדַת אֵרוּסִין. הָאַחֲרוֹנִים תָּמְהוּ שֶׁהֲרֵי לְעִיל בְּסִימָן רמ״ט** (ס״ב) **מְבֹאָר שֶׁאִסּוּר לַעֲשׂוֹת סְעוּדַת אֵרוּסִין בְּעָרֵב שַׁבָּת, וְהוּא הַדִּין בְּעָרֵב יוֹם טוֹב, וְנִדְחֲקוּ הַרְבֵּה בָּזֶה. וּבְאֱמֶת לֹא קָשֶׁה, וְשַׁאנֵי הָכָא בְּעָרֵב פֶּסַח**. וְלֹא מִבָּעְיָא אִם הַסְּעוּדָה הָיְתָה סְמוּךְ לְחֲצוֹת, וְכִדְמַשְׁמַע לְכָאוֹרָה מִמַּה דְּאָמַר אִם יָכוֹל לְבַעֵר וְלַחֲזֹר לְמְצְוָתוֹ וְזֶמֶן הַבִּעוּר הוּא קֹדֶם חֲצוֹת, אִם כֵּן עַל כָּרְחָךְ כָּל הַסְּעוּדָה הוּא בְּלֹא פַּת שֶׁהֲרֵי חָמֵץ אָסוּר וּמֻתָּר גַּם כֵּן אָסוּר אֲז, וּמֵיְרֵי רַק בְּמִשְׁתֶּה בְּעָלְמָא שֶׁאֵינוֹ אָסוּר, וְאַדְרַבָּה הַרְבֵּה חֲמָרָא מֵיגְרֵי וְכִדְאִיתָא בַּגְּמָרָא. וַאֲפִלּוּ נַיְמָא דְּהַסְּעוּדָה הָיָה בְּבֹקֶר וּמִשּׁוּם סְעוּדָתוֹ יוּכְרַח לְבַעֵר חָמֵץ קֹדֶם הַזְּמַן, גַּם כֵּן לֹא קָשֶׁה, דִּכְיָן דְּעַל כָּרְחוֹ יוּכְרַח לְהַפְסִיק מִסְּעוּדָתוֹ בְּסוֹף אַרְבַּע בְּשָׁבְלֵי אִסּוּר חָמֵץ, אֵין זֶה בִּכְלַל סְעוּדָה גְּדוֹלָה שֶׁאָסְרוּ בְּעָרֵב שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וּמִשּׁוּם שֶׁלֹּא יִבָּנֵס לְשַׁבָּת בְּשָׂאֵינוֹ תָּאֵב לָאֱכֹל, דִּבְוַדַּאי יִתְאַב לָאֱכֹל בָּעָרֵב כֵּיוָן שֶׁמּוּכְרַח לְהַפְסִיק בְּשָׁעָה רְבִיעִית, וְשַׁאנֵי בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב דְּחִישִׁינַן שֶׁתִּפְשֹׁךְ הַסְּעוּדָה זְמַן רַב, וּמַעֲיַן דְּבָרֵינוּ מְבֹאָר בְּסֵפֶר חק יוֹסֵף (סק״י) וּמָגֵן אֶלֶף (סק״ג). **וְדַע עוֹד דְּמִטּוּר מַשְׁמַע דְּסְעוּדָה שְׁנִיָּה שֶׁל אֵרוּסִין אֵינָהּ בִּכְלַל סְעוּדַת אֵרוּסִין, רַק סְעוּדַת סִבְלוֹנוֹת הִיא כְּסְעוּדָה שֶׁל אֵרוּסִין, וְכֵן פְּרַשׁ דְּבָרָיו בְּבֵית יוֹסֵף** (ד״ה ומש״כ אח) **וְתָמְהוּ כָּל הָאַחֲרוֹנִים עָלָיו שֶׁהֲרֵי סְעוּדָה שְׁנִיָּה וּסְעוּדַת סִבְלוֹנוֹת אַחַת הִיא** וּכְדִמְבֹאָר בְּרַשׁ״י בְּפִסְחִים מ״ט (ע״א ד״ה סעודה), **וַאֲנִי מְצָאתִי בְּעָטוּר דַּף ק״כ עַמּוּד ב׳ לְהַדִּיא כְּדִבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף, וְנִרְאֶה שֶׁדִּבְרֵי הַשּׁוּר נוֹבֵעַ מִמֶּנּוּ:**

* **לְהַצִּיל מִן הַנָּהָר. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ל). **וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין אִם אֵינוֹ נוֹגֵעַ בְּלֹל לְמִקּוֹחַ נַפְשׁ, רַק חֶזֶק מָמוֹן, גַּם כֵּן סַגִּי בְּבִטּוּל אִם חוֹשֵׁשׁ שֶׁאִדְּהָכִי וְהָכִי שֶׁיַּעֲסֹק בְּבַעוּר יִשְׁטֹף הַנָּהָר וְכוּשׁוֹ אוֹ וְכוּשׁ יִשְׂרָאֵל אַחֵר. וְאָפְשָׁר**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

בְּאַחֲרוֹנִים שְׁגִמְגְּמוּ בִּדְבָרָיו שֶׁהֲרֵי מִילָה גַּם כֵּן הַחִיּוּב בְּכָל עֵת לְמוּל, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי הַצָּדֵק עִם הַמָּגֵן אַבְרָהָם, שֶׁבְּמִילָה אַף שֶׁחִיּוּבָהּ בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי, מִכָּל מָקוֹם זְמַנָּהּ הוּא כָּל הַיּוֹם אֶלָּא שֶׁזִּרְזִין מְקַדִּימִין, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַעֲשָׂה דְּתִשְׁבִּיתוּ הוּא מֵהַתְחִיל תֵּכֶף לְאַחַר חֲצוֹת, וְאִם כֵּן חִיּוּבָהּ קוֹדֵם, וְאַף דְּעַל יְדֵי זֶה שֶׁיְּבַעֵר מְפִילָא יְדִיחָה לְבַסּוֹף הַמִּילָה עַל יוֹם אַחֵר, לֵית לָן בָּהּ. וְגַם בְּמִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ שְׁחִיּוּבָהּ בְּכָל רָגַע וְרָגַע, מִכָּל מָקוֹם לֹא דָּמֵי לַעֲשָׂה דְּתִשְׁבִּיתוּ, דְּלְעִנְיַן חָמֵץ דִּכְתִיב (שמות יב טו) ׳אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן׳ לְלָמְדֵנוּ מִגַּוֵּה שֶׁאָסוּר לְהִיוֹת חָמֵץ בְּבֵית יִשְׂרָאֵל מֵהַתְּחִלַּת הַיּוֹם שֶׁל עֶרֶב פֶּסַח עַד כְּלוֹת שִׁבְעָה יְמֵי פֶּסַח, וּכְשֶׁמְּבַטֵּל יוֹם אֶחָד מִצְוָה זוֹ שׁוּב אֵי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן אוֹתוֹ יוֹם, וְהֵרֵי חִסָּרוֹן שֶׁלֹּא יוּכַל לְהִתְּמֵנוֹת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמִילָה סוֹף סוֹף יָמוּל אוֹתוֹ וְלֹא חִסַּר אֶלָּא מַה שֶּׁהִשְׁהָה מִלְּקַיְּמוֹ. וְעַיֵּן בְּאָבֶן הָעוֹזֵר דִּחוּלַק עַל מָגֵן אַבְרָהָם. וּכְדִבְרֵי מָגֵן אַבְרָהָם מְבֹאָר בְּהַדִּיא בְּחִדּוּשֵׁי מַהַרְ״ם חֲלַאוָה עַיֵּן שָׁם בְּפֵרוּשׁוֹ וּבִסְפַר הַלָּכָה, וּמִטַּעַם דְּקֹדֶם אִסּוּר חָמֵץ, וְנִנְּתָן כְּמוֹ שֶׁבַּאֲרָנוּ מִתְּחִלָּה:

(כא) מְבַטְּלוֹ, וְכוֹפֶה עָלָיו כְּלִי עַד מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב, וּמְבַעֲרוֹ: ו ט״אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר הֶחָמֵץ בַּבַּיִת אַחַר סְעוּדַת שַׁחֲרִית, (כב) צָרִיךְ לְבַטֵּל הֶחָמֵץ כְּדַרְכּוֹ שֶׁהוּא מְבַטֵּל בְּשְׁאָר שָׁנִים: ז ׳הַהוֹלֵךְ בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לִדְבַר מִצְוָה, (כג) * לְמוּל אָת בְּנוֹ אוֹ לֶאֱכֹל (כד) * סְעוּדָת (ז) אֵרוּסִין (כה) בְּבֵית (מ) חְמִיו, (כו) וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָמֵץ בְּבֵיתוֹ, אִם יָכוֹל לַחֲזֹר לְבֵיתוֹ וּלְבַעֵר וְלַחֲזֹר לְמְצְוָתוֹ, (כז) יַחֲזֹר וִיבַעֵר, (כח) וְאִם לָאו, (ט) (כט) יְבַטְּלֶנּוּ בְּלִבּוֹ. כ״וְאִם הָיָה הוֹלֵךְ * לְהַצִּיל מִן הַנָּהָר וּמִן הַדְּלֵקָה וּמֵהַמַּפֹּלֶת וּמִיַּד הָאֹנֶס, יְבַטְּלֶנּוּ בְּלִבּוֹ וְלֹא יַחֲזֹר

ט בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומש״כ וביומו). י מִשְׁנָה מ״ט (ע״א). כ שָׁם בַּמִּשְׁנָה.

בְּאֵר הֵיטֵב

מֵיחָד, צָרִיךְ לָתֵת בְּשַׁבָּת בְּמַתָּנָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי הַחָדָר עִם מִסְּירַת הַמַּפְתֵּחַ, וְאִפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ מְכִירָה גְּמוּרָה גַּם כֵּן שְׁרֵי כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה רַק לְנַצֵּל מֵאִסּוּר חָמֵץ. חק יַעֲקֹב (סק״ח) עַיֵּן שָׁם: ז (ז) **אֵרוּסִין**. הֵיינוּ אִם אֵרַס בְּעָרֵב שַׁבָּת אֲז מַתָּר גַּם כֵּן לְצֹרֶךְ סְעוּדָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם אֵרַס קֹדֶם אִסּוּר לְצֹרֶךְ סְעוּדָה בְּעָרֵב שַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן רמ״ט סָעִיף ב׳. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט). וְהוּא הַדִּין סְעוּדָה שֶׁל סִבְלוֹנוֹת אוֹ סְעוּדַת קִנּוּיִן שֶׁעוֹשִׂין עַכְשָׁו בְּשַׁעַת הַשִּׁדּוּכִין גַּם כֵּן מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְחק יַעֲקֹב (סק״י). וְעַיֵּן בְּחַוּוֹת יָאִיר סִימָן ע׳ שֶׁהָאֲרִיךְ לְבָאֵר אֵיזֶה דָּבָר מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה, וּבְסוֹף הַתְּשׁוּבָה כָּתַב וּמַה שֶּׁעוֹשִׂין סְעוּדָה אַחַר תְּכִיבַת הַתְּנָאִים שֶׁקּוֹרִין קְנָס מא״ל, וַדַּאי לֹא מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה עַיֵּן שָׁם: (מ) **חְמִיו**. לָאו דַּוְקָא הֶחָתָן עַצְמוֹ, אֶלָּא דְּהוּא הַדִּין לְאַחֵר שֶׁהוֹלֵךְ לִסְעוּדַת מִצְוָה. אַחֲרוֹנִים. [וְחק יַעֲקֹב (ס״ק יא) הָעֶלָּה דְּוַקָא חָתָן וְלֹא אַחֵר, דְּהָא אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוֹלֵךְ אֵצֶל רַבּוֹ חוֹזֵר]: (ט) **יְבַטְּלֶנּוּ**. וְאִם הוּא אַחַר זְמַן הַבִּעוּר דְּאָז אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטְּלוֹ, חוֹזֵר וּמְבַעֵר, וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י וְחק יַעֲקֹב (סק״כ). וְעַיֵּן בְּחַוּוֹת יָאִיר סִימָן ע׳ שֶׁהָאֲרִיךְ לְבָאֵר אֵיזֶה דָּבָר מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה, וּבְסוֹף הַתְּשׁוּבָה כָּתַב וּמַה שֶּׁעוֹשִׂין סְעוּדָה אַחַר תְּכִיבַת הַתְּנָאִים שֶׁקּוֹרִין קְנָס מא״ל, וַדַּאי לֹא מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה עַיֵּן שָׁם: (מ) **חְמִיו**. לָאו דַּוְקָא הֶחָתָן עַצְמוֹ, אֶלָּא דְּהוּא הַדִּין לְאַחֵר שֶׁהוֹלֵךְ לִסְעוּדַת מִצְוָה. אַחֲרוֹנִים. [וְחק יַעֲקֹב (ס״ק יא) הָעֶלָּה דְּוַקָא חָתָן וְלֹא אַחֵר, דְּהָא אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוֹלֵךְ אֵצֶל רַבּוֹ חוֹזֵר]: (ט) **יְבַטְּלֶנּוּ**. וְאִם הוּא אַחַר זְמַן הַבִּעוּר דְּאָז אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטְּלוֹ, חוֹזֵר וּמְבַעֵר, וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י וְחק

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים עַל זֶה וְדַעְתָּם דְּמִכִּירָה אָסוּר בְּכָל גַּוָּנֵי, אֲפִלּוּ (יג) אֵינוֹ לוֹקֵחַ מָעוֹת מִמֶּנּוּ כְּלָל אֶלָּא קוֹצֵץ עִמּוֹ סְכוּם הַמֻּקָּח, אוֹ מוֹכְרוֹ לוֹ כַּשַּׁעַר שֶׁבַּשּׁוּק בְּלִי קְצִיצַת סְכוּם הַמֻּקָּח, וּמַקָּנֶה לוֹ הֶחָמֵץ בְּאֶחָד מִדְּרָכֵי הַקִּנְיָה, אַף עַל פִּי שֶׁמְּכִירָה זוֹ הִיא לְצֹרֶךְ מִצְוַת בִּעוּר חָמֵץ, לֹא הִתִּירוּ חֲכָמִים בְּשַׁבָּת מֻקָּח וּמִמְכָּר גָּמוּר אֲפִלּוּ לְצֹרֶךְ מִצְוָה, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ש״ו סָעִיף ו׳ עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: ה (כא) **מְבַטְּלוֹ וְכוֹפֶה וְכוּ׳**. וּמֵיְרֵי (יג) דְּלֵית כּוּתִי אוֹ כֹּלָם לְתִנּוֹ לוֹ, דְּאִי לָאו הָכִי אַף שֶׁכְּבָר עָבְרוּ אַרְבַּע שָׁעוֹת וְעוֹמֵד בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית יְטַלְטְלוֹ וְיִתֵּן לָהֶם, (יד) וְכֵן מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ וּלְהַשְׁלִיכוֹ לְבֵית הַכִּפֵּא אִם יֵשׁ לוֹ בֵּית הַכִּפֵּא בַּחֲצֵרוֹ. וְאִם נִשְׁתַּהֶה עַד שָׁעָה שִׁשִּׁית דְּאָז אָסוּר בַּהֲנָאָה וְאָסוּר בְּטִלְטוּל, אֲפִלּוּ הָכִי (טו) שָׁרֵי עַל יְדֵי עַכּו״ם שֶׁיְּזַרְקוֹ בַּנָּהָר אוֹ לְבֵית הַכִּפֵּא: ו (כב) **צָרִיךְ לְבַטֵּל הֶחָמֵץ כְּדַרְכּוֹ וְכוּ׳**. הֵינוּ בְּסוֹף שָׁעָה חֲמִישִׁית, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן תל״ד סָעִיף ג׳) [ב׳]. וַאֲפִלּוּ (טז) אִם כְּבָר בִּטֵּל מֵאֶתְמוֹל, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן י׳ עַיֵּן שָׁם: ז (כג) **לָמוּל אֶת בְּנוֹ**. א]וְלִסְעֻדַּת (יז) בְּרִית מִילָה, מַשְׁמַע דְּלֹא מִקְּרֵי מִצְוָה לְעִנְיָן זֶה לְבַטֵּל מִצְוַת בִּעוּר: (כד) **סְעוּדַת אֵרוּסִין**. וְהוּא הַדִּין (יח) סְעוּדָה שֶׁעוֹשִׂין בְּשָׁעָה שֶׁהַכַּלָּה מְקֻבֶּלֶת סִבְלוֹנוֹת. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (יט) דְּהוּא הַדִּין בִּזְמַנֵּנוּ כְּשֶׁעוֹשִׂין סְעוּדָה בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים גַּם כֵּן מִקְּרֵי סְעוּדַת מִצְוָה: (כה) **בְּבֵית חְמִיו**. מַשְׁמַע דְּדַוְקָא (כ) בְּחָתָן עַצְמוֹ מֵיְרֵי, (כא) ב]וְיֵשׁ שֶׁמְּקִלִּין גַּם כֵּן בְּאַחַר אִם קְרוֹבִי לְסְעוּדַת אֵרוּסִין: (כו) **וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָמֵץ**. וְהוּא הַדִּין אִם מִסְתַּפֵּק שָׁמָּא יֵשׁ לוֹ חָמֵץ [מַחְדּוּשֵׁי מַהַרְ״ם חֲלַאוָה], וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים: (כז) **יַחֲזֹר וִיבַעֵר**. מַאַחַר שֶׁלֹּא יִתְבַּטֵּל הַמִּצְוָה עַל יְדֵי הַבִּעוּר, יְקַיֵּם שְׁנֵיהֶם, וּמַשְׁמַע דְּמִצְוַת בִּעוּר קוֹדֶמֶת: (כח) **וְאִם לָאו וְכוּ׳**. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאִם יַחֲזֹר וְיִשְׁתַּהֶא אוֹדוֹת הַבִּעוּר (כג) לֹא יִשָּׁאֵר לוֹ זְמַן בְּיוֹם לַעֲשׂוֹת הַמִּלְוָה אוֹ הַסְּעוּדָה: (כט) **יְבַטְּלֶנּוּ בְּלִבּוֹ**. בְּמָקוֹם שֶׁהוּא, שֶׁהֲרֵי אַחַר הַבִּטּוּל אֵין צָרִיךְ לְבַעֲרוֹ אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, וּבְמָקוֹם מִצְוָה הֶעֱמִידוּ חֲכָמִים עַל דִּין תּוֹרָה. וּמֵיְרֵי שֶׁהוּא עֲדַיִן בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית שֶׁיָּכוֹל לְבַטֵּל, (כג) אֲבָל אִי קָאֵי כְּבָר בְּשָׁעָה שִׁשִּׁית עַל כָּרְחוֹ יַחֲזֹר לְבַעֵר, שֶׁהֲרֵי אָז אֵינוֹ בְּרְשׁוּתוֹ לְבַטֵּל, וְאַף עַל גַּב דְּעַל יְדֵי זֶה יִתְבַּטֵּל מִצְוַת מִילָה, עֲשֵׂה דְּ׳תַּשְׁבִּיתוּ׳ חָמִיר טְפֵי בְּכָל רָגַע, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמִילָה וְאִינָךְ. (כה) אֲכָל אִם

בְּאוּר הֲלָכָה

הַפֹּת אֵין לוֹ תַּקָּנָה לֶאֱכֹל.

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תמד תמה

(ל) אֲפִלּוּ יֵשׁ (י) שְׁהוּת. [ל]וְאִם יָצָא (לא) לְצֹרֶךְ (יא) עַצְמוֹ, (לב) יַחֲזֹר מִיָּד. (לג) עַד כַּמָּה הוּא חוֹזֵר, [מ]עַד כַּבֵּיצָה, (יג) פָּחוֹת מִכָּאן מְבַטְּלוֹ בְּלִבּוֹ וְדַיּוֹ: ח (לד) [נ]הָיְתָה לוֹ עִסָּה בְּבֵיתוֹ (לה) * וְהוּא טָרוּד בְּמָקוֹם אַחֵר וְיָרֵא שֶׁמָּא תַּחְמִיץ, מְבַטְּלָהּ בְּלִבּוֹ קֹדֶם שֶׁתַּחְמִיץ. (לו) אֲבָל אִם הֶחְמִיצָה, (לז) אֵין הַבִּטּוּל מוֹעִיל אִם הוּא אַחַר זְמַן אִסּוּרוֹ:

ל שָׁם בַּמִּשְׁנָה וּכְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ"ם (חמץ ומצה פ"ג ה"ט).
מ שָׁם וְכַחֲכָמִים.
נ בְּרַיְיתָא [בְּדַף] ז' (ע"א) וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב שָׁם.
א מִשְׁנָה פְּסָחִים כ"א (ע"א) וְכַחֲכָמִים.

תמה דִּין בְּעוּר חָמֵץ. וּבוֹ ג' סְעִיפִים:

א [א]כֵּיצַד בְּעוּר חָמֵץ, (א) שׁוֹרְפוֹ, [*] (ב) אוֹ (א) פּוֹרְרוֹ וְזוֹרֶה לָרוּחַ, (ג) אוֹ זוֹרְקוֹ לַיָּם. (ד) וְאִם הָיָה הֶחָמֵץ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

פ"ד בְּשֵׁם סֵפֶר גּוּר אַרְיֵה שֶׁצָּרִיךְ עִיּוּן לְעִנְיַן מְלָאכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת אִם דִּינוֹ כִּשְׁאָר עֶרֶב פֶּסַח אוֹ יֵשׁ לְהָקֵל, וְכָתַב שֶׁבִּדְרָשׁוֹת מַהֲרִי"ל (הל' ערב פסח) כָּתַב שֶׁהָרוֹצֶה לְהַחְמִיר יַחְמִיר, אַךְ בַּעַל כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה בְּסֵדֶר הַהַגָּדָה שֶׁלּוֹ הַנִּקְרָא פֶּסַח מְעֻבִּים (סי' צג) כָּתַב שֶׁלֹּא רָאָה נִזְהָרִים אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ חוּמְרָא, וְכֵן כָּתַב בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סי' תסח סק"א) בְּשֵׁם זֶרַע אֱמֶת (אוי"ח סי' סד) דְּמַתָּר עַיִן שָׁם: **א [בשו"ע] אוֹ פּוֹרְרוֹ כו'.** וְעַיִן בְּשׁוּ"ת אוֹר יִשְׂרָאֵל (סי' ע) הָאֲרִיךְ מַחֲלֹקֶת הַפּוֹסְקִים בְּהָא דְּאֵין בְּעוּר חָמֵץ אֶלָּא שְׂרֵפָה וּבְעִנְיַן הַשְׁבָּתָה וּבִטּוּל בַּלֵּב. וְעַיִן בְּשַׁאֲגַת אַרְיֵה בְּסִימָן פ"ג וּפ"ז עַיִן שָׁם וְעַיִן שָׁם סִימָן פ"ח דְּגַם נָשִׁים חַיָּבוֹת בְּמִצְוַת עֲשֵׂה דְּתַשְׁבִּיתוּ וַאֲפִלּוּ בְּחִיּוּב הַשְׁבָּתָה שֶׁמִּשֵּׁשׁ וּלְמַעְלָה עַיִן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

לְהִתְעַסֵּק בְּמֵת מִצְוָה אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבַעֵר, וּבְסֵפֶר אֶבֶן הָעוֹזֵר פּוֹסֵק דְּהוּא הַדִּין לְכָל דְּבַר מִצְוָה אֵינוֹ חוֹזֵר לְבַעֵר, וְהַטַּעַם דְּכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת [פְּסָחִים כ"ט עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל רַב אָשֵׁי כו'] דְּהַמַּשְׁהֶה חֲמֵצוֹ וְדַעְתּוֹ לְבַעֲרוֹ לֹא עָבַר עָלָיו בְּבַל יֵרָאֶה, כֵּיוָן דְּלָאו הַנִּתָּק לַעֲשֵׂה הוּא עַיִן שָׁם. [וְעַיִן בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) מַה שֶּׁתָּמַהּ עַל מָגֵן אַבְרָהָם בָּזֶה, וּבְלָאו הָכִי בִּמְקוֹם מִצְוָה אוֹקְמוּהוּ אַדְאוֹרַיְיתָא. אַחֲרוֹנִים]: (י) **שְׁהוּת.** וַאֲפִלּוּ לְאַחַר זְמַן הַבִּעוּר שֶׁאֵין יָכוֹל לְבַטֵּל וְיֵשׁ שְׁהוּת עֲדַיִן לְהַצִּיל, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא יַחֲזִיר, כֵּן כָּתַב הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה פֶּרֶק ג' מַהִלְכוֹת חָמֵץ וּמַצָּה (ה"ט), דְּלֹא כַּמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) שֶׁכָּתַב לְהֵפֶךְ עַיִן שָׁם: (יא) **עַצְמוֹ.** אֲפִלּוּ אֵצֶל רַבּוֹ לִלְמֹד מִקְרֵי דְּבַר הָרְשׁוּת לְגַבֵּי מִצְוַת בְּעוּר. עַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) חֹק יַעֲקֹב (סק"ד): (יג) **פָּחוֹת.** וְאִם הוּא פָּחוֹת מִכַּזַּיִת, אֲפִלּוּ הוּא לְאַחַר זְמַן אִסּוּרוֹ דְּלֹא מָצֵי לְבַטֵּל אֲפִלּוּ הָכִי אֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְחֹק יַעֲקֹב (סק"ד טו):

א (א) **פּוֹרְרוֹ.** וְאִם מַשְׁלִיכוֹ לְבֵית הַכִּסֵּא אֵינוֹ צָרִיךְ פֵּרוּר. וְאִם יֵשׁ לוֹ מַיִם מְכֻנָּסִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם דָּגִים אָסוּר לְהַשְׁלִיכוֹ לְתוֹכוֹ. דְּהוּא נֶהֱנֶה מִמֶּנּוּ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) חֹק יַעֲקֹב (סק"ב). אָסוּר בְּכָל הַמְּלָאכוֹת כְּשֶׁמַּגִּיעַ זְמַן שְׂרֵפַת הֶחָמֵץ עַד שֶׁיִּשְׂרֹף כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן תל"א (ס"ב). וְעַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) מַה שֶּׁתָּרֵץ עַל הָרַמְבַּ"ם (חמץ ומצה פ"ג הי"א),

בֵּאוּר הֲלָכָה

עוֹד דַּאֲפִלּוּ בְּיָכוֹל לַחֲזֹר וּלְהַצִּיל גַּם כֵּן אַקְלוּ בָּהּ רַבָּנָן לִסְמֹךְ אַבִּטּוּל בִּכְגוֹן זֶה, וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא:

ח * וְהוּא טָרוּד בְּמָקוֹם אַחֵר. עַיִן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לה), **וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם לֶאֱפוֹתָהּ.** כֵּן כָּתַב בְּכָלְבּוֹ (סי' מח). וּפְשׁוּט:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הוֹלֵךְ לְהִתְעַסֵּק בְּמֵת מִצְוָה [שֶׁאֵין לוֹ קוֹבְרִין וּמֻטָּל עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּבִזָּיוֹן שֶׁכָּל הַפּוֹגֵעַ בּוֹ חַיָּב לְקָבְרוֹ] וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָמֵץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וַאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח שֶׁבְּכָל שָׁעָה עוֹבֵר בְּ'בַל יֵרָאֶה', וַאֲפִלּוּ יֵשׁ שְׁהוּת בַּיּוֹם שֶׁיּוּכַל לַחֲזֹר לְבֵיתוֹ וּלְבַעֵר הֶחָמֵץ וְלַחֲזֹר וְלֵילֵךְ וּלְקָבְרוֹ בּוֹ בַּיּוֹם, אַף עַל פִּי כֵן אָסוּר לוֹ לָזוּז מִמֶּנּוּ עַד שֶׁיִּקְבְּרֶנּוּ, שֶׁגָּדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת כָּזֶה שֶׁדּוֹחֶה כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה (כו) בְּשֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה: (ל) **אֲפִלּוּ יֵשׁ שְׁהוּת.** לְבַעֵר חָמֵץ וְלַחֲזֹר וּלְהַצִּיל. וְהַטַּעַם דְּמִשּׁוּם הַצָּלַת נְפָשׁוֹת הֵקֵלּוּ לִסְמֹךְ עַל הַבִּטּוּל לְכַתְּחִלָּה, וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁיָּכוֹל לְקַיֵּם שְׁנֵיהֶן. [א]וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) דִּלְאַחַר שְׁעַת הַבִּעוּר דְּלֹא מְהַנֵּי בִּטּוּל יַחֲזֹר לְבַעֵר, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ שְׁהוּת לְהַצִּיל אַחַר כָּךְ. וְדַוְקָא כְּשֶׁבָּרִי לוֹ שֶׁגַּם אַחַר כָּךְ יָכוֹל לְהַצִּיל, אֲבָל מִסְּפֵקָא לֹא יַחֲזֹר. (כז) וְרַבִּים מֵהָאַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ בְּשֶׁיֵּשׁ שְׁהוּת בְּוַדַּאי אַחַר כָּךְ לְהַצִּיל גַּם כֵּן לֹא יַחֲזֹר לְבַעֵר, דְּדִלְמָא אַדְּהָכִי וְהָכִי מִטְרִיד וְלֹא יָכוֹל לְהַצִּיל אַחַר כָּךְ: (לא) **לְצֹרֶךְ עַצְמוֹ.** עַיִן בָּאַחֲרוֹנִים דִּלְאֵיזֶה פּוֹסְקִים אֲפִלּוּ הוּא מְעָרֵב כְּדֵי לֵילֵךְ לִלְמֹד אֵצֶל רַבּוֹ מִקְרֵי דְּבַר הָרְשׁוּת לְגַבֵּי מִצְוַת בְּעוּר, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבַעֵר בְּכָל גַּוְנֵי. וְהַטַּעַם, לְפִי שֶׁמַּעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת הוּא גָּדוֹל מֵהַלִּמּוּד, אֲפִלּוּ מִצְוָה דְּרַבָּנָן, כְּשֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם הַמִּצְוָה עַל יְדֵי אֲחֵרִים: (לב) **יַחֲזֹר מִיָּד.** לְבַעֵר כְּמִצְוַת חֲכָמִים וַאֲפִלּוּ כְּבָר הֶחֱזִיק בַּדֶּרֶךְ, שֶׁאֵין דּוֹחִין מִצְוַת חֲכָמִים מִפְּנֵי דְּבַר הָרְשׁוּת: (לג) **עַד כַּמָּה הוּא חוֹזֵר.** קָאֵי עַל כָּל מַה שֶּׁנִּזְכַּר לְעֵיל, (כח) דַּאֲפִלּוּ אִם הָלַךְ לִדְבַר הָרְשׁוּת, כֵּיוָן שֶׁהֶחֱזִיק כְּבָר בַּדֶּרֶךְ לֹא הִטְרִיחוּהוּ חֲכָמִים לַחֲזֹר כְּשֶׁהֶחָמֵץ הוּא פָּחוֹת מִכַּבֵּיצָה, אֶלָּא דַּי לוֹ בְּבִטּוּל. (כט) וְאִם הִגִּיעַ שָׁעָה שִׁשִּׁית שֶׁאֵין יָכוֹל שׁוּב לְבַטֵּל, צָרִיךְ לַחֲזֹר מִיָּד אֲפִלּוּ אֵין שָׁם אֶלָּא כַּזַּיִת חָמֵץ, שֶׁהֲרֵי כָּל זְמַן שֶׁאֵין מְבַעֲרוֹ מִן הָעוֹלָם לְגַמְרֵי הוּא עוֹבֵר עַל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל תּוֹרָה, (ל) אֲבָל אִם אֵין שָׁם אֶלָּא פָּחוֹת מִכַּזַּיִת לֹא הִטְרִיחוּהוּ חֲכָמִים לַחֲזֹר אֶלָּא יֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ וּכְשֶׁיַּחֲזֹר לְבֵיתוֹ יְבַעֵר. וְאִם הוּא יוֹם טוֹב אוֹ שַׁבָּת יִכְפֶּה עָלָיו כְּלִי עַד הָעֶרֶב, וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּסִימָן תמ"ו עַיִן שָׁם: ח (לד) **הָיְתָה לוֹ עִסָּה.** פֵּרוּשׁ, אֲפִלּוּ אַחַר זְמַן אִסּוּרוֹ דַּי בְּבִטּוּל, כֵּיוָן שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁעָה עֲדַיִן לֹא הֶחְמִיץ הָוֵי דִּינוֹ כְּמוֹ קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ: (לה) **וְהוּא טָרוּד בְּמָקוֹם אַחֵר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁמֵּחֲמַת זֶה אִי אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא (לא) לְבֵיתוֹ מִיָּד לֶאֱפוֹתָהּ, וְיָרֵא שֶׁמָּא תַּחְמִיץ קֹדֶם שֶׁיָּבוֹא לְבֵיתוֹ: (לו) **אֲבָל אִם הֶחְמִיצָה.** וְאִם שָׁהָה הָעִסָּה שִׁעוּר מִיל בְּוַדַּאי הֶחְמִיצָה וְלֹא מְהַנֵּי בִּטּוּל: (לז) **אֵין הַבִּטּוּל מוֹעִיל.** וְעוֹבֵר בְּכָל שָׁעָה עַל 'בַּל יֵרָאֶה', (לג) וְצָרִיךְ לֵילֵךְ תֵּכֶף לְבֵיתוֹ וּלְבַעֵר:

א (א) **שׁוֹרְפוֹ.** עַד (א) שֶׁנַּעֲשֶׂה פֶּחָמִים: (ב) **אוֹ פּוֹרְרוֹ.** לְפֵרוּרִים (ג) דַּקִּים, שֶׁלֹּא יִמְצָאֶנּוּ מִי שֶׁהוּא וְיֵהָנֶה מִמֶּנּוּ: (ג) **אוֹ זוֹרְקוֹ לַיָּם.** וְהוּא הַדִּין (ג) לַנָּהָר. וְהַטַּעַם בְּכָל זֶה מִשּׁוּם דִּכְתִיב (שמות יב טו) 'תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאוֹר מִבָּתֵּיכֶם', (ד) בְּכָל דָּבָר שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהַשְׁבִּיתוֹ: (ד) **וְאִם הָיָה הֶחָמֵץ**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כו) כְּלוֹמַר שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵר עַל לֹא תַּעֲשֶׂה בַּיָּדַיִם, אֶלָּא מֵאֵלֶיהָ הִיא מִתְבַּטֶּלֶת עַל יְדֵי שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בִּקְבוּרַת הַמֵּת: (כז) כֶּסֶף מִשְׁנָה (חמץ ומצה פ"ג ה"ט) וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס"ק יג) וּמְקוֹר חַיִּים (חידושים סק"ח) וּבִגְדֵי יֶשַׁע: (כח) עוֹלַת שַׁבָּת (סק"ה) וְטַ"ז (סק"ט) וּמַטֵּה יְהוּדָה (סק"ז), **דְּלֹא כַּלְבוּשׁ שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּבִדְבַר הָרְשׁוּת אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִכַּבֵּיצָה חוֹזֵר, אָמְנָם בְּחִדּוּשֵׁי מַהֲרַ"ם חֲלַאוָוה** (מט: ד"ה ארבעה) **מַשְׁמַע קְצָת כַּלְבוּשׁ,** שֶׁסִּדֵּר דִּינֵי הוֹלֵךְ לִדְבַר הָרְשׁוּת אַחַר הַמִּשְׁנָה דְּעַד כַּמָּה הוּא חוֹזֵר: (כט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ל) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וְעוֹד הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים, **אוּלָם בִּפְרִי מְגָדִים וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר מְפַקְפְּקִין עַל זֶה עַיִן שָׁם:** ח (לא) אַחֲרוֹנִים, **וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאִי לָאו הָכִי בְּוַדַּאי אֵין נָכוֹן לְהַנִּיחַ לְעִסָּה שֶׁתִּתְחַמֵּץ עַל סְמֵךְ שֶׁיְּבַטְּלֶנָּה מִקֹּדֶם, אֶלָּא גַּם בְּטָרוּד קָשֶׁה לִכְאוֹרָה דְּהָא לְעֵיל מְבֹאָר דְּבִדְבַר הָרְשׁוּת חוֹזֵר מִיָּד לְבַעֵר וְאֵינוֹ יָכוֹל לִפְטֹר בְּבִטּוּלוֹ, וּבְשַׁ"ס** (ז.) **אִיתָא בָּזֶה בְּיוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבּוֹ וּכְדִמְפָרֵשׁ רַשִׁ"י** (ד"ה עיסה) **דְּמִפְּנֵי אֵימְתָא דְּרַבֵּיהּ אֵינוֹ יָכוֹל לָקוּם וְלֵילֵךְ לְבֵיתוֹ, אֲבָל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁלֹּא הִזְכִּיר זֶה מַשְׁמַע דִּבְכָל גַּוְנֵי דִינָא הָכִי, וּבְעַל כָּרְחֲךָ צָרִיךְ לוֹמַר דְּהָכָא הַקֵּלּוּ מִשּׁוּם דִּמְבַטְּלָהּ קֹדֶם שֶׁתַּחְמִיץ,** אִם כֵּן לֹא חָל עָלֶיהָ כְּלָל תַּקָּנְתָּא דְּרַבָּנָן דְּבִעוּר [פְּרִי מְגָדִים (מש"ז סק"י)]. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּתֵכֶף מִשֶּׁפָּסַק טִרְדָּתוֹ צָרִיךְ לֵילֵךְ לְבֵיתוֹ לְבַעֵר הֶחָמֵץ,** דְּעַל כָּל פָּנִים אִיכָּא חֲשָׁשׁ שֶׁמָּא יָבוֹא לֶאֱכֹל דְּשַׁיָּךְ אֲפִלּוּ בֶּחָמֵץ שֶׁאֵינוֹ שָׁלוֹ, וְכַמְבֹאָר בְּסוֹף סִימָן תמ"ו (ס"ג): (לג) פְּשׁוּט וּבְרַמְבַּ"ם (חמץ ומצה פ"ג ה"י) אִיתָא וְחַיָּב לְבַעֵר מִיָּד כְּשֶׁיַּחְזֹר לְבֵיתוֹ, וּמַשְׁמַע לִכְאוֹרָה דְּאֵינוֹ מְחַיָּב תֵּכֶף לֵילֵךְ לְבֵיתוֹ, וְצָרִיךְ עִיּוּן בְּטַעְמוֹ, וְגַם לְפִי זֶה מַשְׁמַע דְּבָרֵישָׁא אֲפִלּוּ כְּשֶׁיָּבוֹא לְבֵיתוֹ גַּם כֵּן אֵינוֹ מְחַיָּב לְבַעֵר, וְגַם זֶה צָרִיךְ עִיּוּן, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (סק"ז) שֶׁעָמַד עַל דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם וְנִדְחַק לְיַשְּׁבוֹ:

א (א) הַגְּרַ"ז (ס"ד): (ג) אַחֲרוֹנִים: (ג) גְּמָרָא (כח.): (ד) גְּמָרָא (כז:):

ליקוטי דברי הרב: א] בשו"ע הרב (סי"ז) פסק כהמג"א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah